

Laidiens: 22.06.2007., Nr. 100

Ministru kabineta noteikumi Nr.405

Rīgā 2007.gada 19.jūnijā (prot. Nr.36 37.§)

Putnu gripas uzliesmojuma likvidēšanas un draudu novēršanas kārtība

Izdoti saskaņā ar Veterinārmedicīnas likuma 26.panta pirmo daļu un 27.panta trešo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. putnu gripas (turpmāk – slimība) uzliesmojuma likvidēšanas un draudu novēršanas kārtību pēc augsti patogēna vai maz patogēna jebkura tipa slimības ierosinātāja parādīšanās uzņēmīgu dzīvnieku, īpaši putnu, populācijā;

1.2. valsts pārvaldes iestāžu kompetenci, rīkojumu izziņošanas un izpildes kārtību;

1.3. putnu vakcinācijas kārtību;

1.4. transportlīdzekļu un novietņu mazgāšanas un dezinfekcijas kārtību;

1.5. kārtību, kādā pēc slimības uzliesmojuma notiek tās apkarošana savvaļas putnu populācijā un savvaļas putnu medības.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

2.1. savvaļas putni – putni, kas dzīvo brīvā dabā un kurus netur novietnē;

2.2. citi nebrīvē turēti putni – putni, kas nav mājputni un kurus tur nebrīvē, kā arī priekšnesumiem, sacīkstēm, izstādēm, konkursiem, audzēšanai vai pārdošanai paredzēti putni;

2.3. nekomerciāla rakstura novietne – novietne, kur mājputnus vai citus nebrīvē turētus putnus to īpašnieks vai turētājs audzē savam patēriņam vai izmanto kā mīldzīvniekus;

2.4. mājputnu vai citu nebrīvē turētu putnu nodalījums – novietne vai tās daļa, kur izmanto vienotu bioloģiskās drošības pārvaldības sistēmu, piemērojot vienotus uzraudzības, kontroles un bioloģiskās drošības pasākumus mājputnu vai citu nebrīvē turētu putnu apakšpopulācijai, kam ir noteikts veselības stāvoklis attiecībā uz slimību;

2.5. ražošanas vienība – mājputnu un citu nebrīvē turētu putnu kopums, kuru pilnvarots veterinārārsts ir atzinis par pilnīgi neatkarīgu no jebkura cita kopuma tajā pašā novietnē attiecībā uz šī kopuma atrašanās vietu un tajā turēto mājputnu vai citu nebrīvē turētu putnu ikdienas aprūpi;

2.6. putnu ganāmpulks – visi mājputni vai citi nebrīvē turēti putni vienā ražošanas vienībā;

2.7. potenciāli slimi mājputni vai citi nebrīvē turēti putni – mājputni vai citi nebrīvē turēti putni, kuriem dzīves laikā konstatētas slimības klīniskās pazīmes, pēcnāves patologanatomiskajā izmeklēšanā konstatēti audu bojājumi vai laboratorisko izmeklējumu rezultāti liecina par aizdomām uz slimību;

2.8. kontaktnovietne – novietne, kurā pilnvarots veterinārārsts vai Pārtikas un veterinārā dienesta (turpmāk – dienests) amatpersona, pamatojoties uz apstiprinātiem datiem, ir konstatējusi slimības izraisītāju, kas ar personām, dzīvniekiem, dzīvnieku izcelsmes produktiem, transportlīdzekļiem vai jebkādā citā veidā izplatījies no vietām, kur ir potenciāli slimi mājputni vai citi nebrīvē turēti putni;

2.9. potenciāls slimības uzliesmojums – gadījums, kad dienesta amatpersonai vai pilnvarotam veterinārārstam ir aizdomas par mājputnu vai citu nebrīvē turētu putnu slimību novietnē;

2.10. slimības uzliesmojums – gadījums, kad dienesta amatpersona ir apstiprinājusi slimības klātbūtni mājputnu vai citu nebrīvē turētu putnu novietnē;

2.11. primārais slimības uzliesmojums – slimības uzliesmojums, kas epizootoloģiski nav saistīts ar iepriekšējiem slimības uzliesmojumiem noteiktā teritorijā, vai gadījums, kad slimība noteiktā teritorijā tiek konstatēta pirmo reizi;

2.12. primārs slimības gadījums savvaļas putnu populācijā – slimības uzliesmojums, kuru konstatē savvaļas putnu populācijā teritorijā, kurā netiek piemēroti slimības uzraudzības pasākumi;

2.13. DIVA stratēģija – vakcinācijas stratēģija atšķirības noteikšanai starp vakcinētiem, bet inficētiem putniem un vakcinētiem, bet neinficētiem putniem, izmantojot diagnostisko testu, kas ļauj noteikt antivielas pret slimības izraisītāju vīrusu, izmantojot nevakcinētus kontrolputnus;

2.14. depopulācija – mājputnu un citu nebrīvē turētu putnu nokaušana vai iznīcināšana maz patogēna slimības ierosinātāja uzliesmojuma gadījumā;

2.15. zīdītājs – dzīvs organisms, kas pieder zīdītāju klasei (*Mammalia*), izņemot cilvēku;

2.16. augsti patogēns slimības vīruss – slimības ierosinātājs, kas pieder A tipa vīrusu H5 un H7 apakštipam ar genomu sekvenču kodējumu daudzām pamataminoskābēm hemaglutinīna molekulas šķelšanās punktā, kas līdzīgs citos augsti patogēnos slimības vīrusos novērotajam un liecina, ka hemaglutinīna molekulu var šķelt klātesoša universāla proteāze, vai kura intravenozās patogenitātes indekss sešas nedēļas veciem cāļiem ir lielāks par 1,2;

2.17. maz patogēns slimības vīruss – slimības ierosinātājs, kas pieder A tipa gripas vīrusu H5 un H7 apakštipam, bet neizraisa šo noteikumu 2.16.apakšpunktā minētās izmaiņas.

3. Slimībai ir epizootisks raksturs. Slimību izraisa vīruss, radot mājputnu, citu nebrīvē turētu putnu un savvaļas putnu saslimšanu. Slimības vīruss izplatās starp zīdītājiem, īpaši cūkām, kā arī var iedarboties uz cilvēkiem.

4. Ja tiek konstatēts slimības uzliesmojums, dienesta valsts galvenais pārtikas un veterinārais inspektors par to informē Krīzes vadības padomi.

II. Valsts pārvaldes iestāžu kompetence

5. Dienests saskaņā ar Eiropas Komisijas pamatnostādņēm īsteno uzraudzības programmu, lai noteiktu dažādu mājputnu un citu nebrīvē turētu putnu sugu inficēšanos ar slimības vīrusa apakštipu H5 vai H7 un papildinātu informāciju par savvaļas putniem radītajiem saslimšanas draudiem.

6. Šo noteikumu izpildi nodrošina šādas kompetentās iestādes:

6.1. dienests;

6.2. Valsts meža dienests;

6.3. Valsts darba inspekcija;

6.4. valsts un pašvaldību iestādes, kas iekļautas Valsts civilās aizsardzības plānā preventīvo, reaģēšanas, seku likvidēšanas un neatliekamo pasākumu veikšanā (turpmāk – iesaistītās iestādes).

7. Šo noteikumu uzraudzību un kontroli veic:

7.1. dienests sadarbībā ar Valsts meža dienestu, ja slimība ir konstatēta savvaļas putnu populācijā;

7.2. dienests sadarbībā ar Valsts darba inspekciju, ja slimības uzliesmojums ir konstatēts novietnē vai ir aizdomas par mājputnu vai citu nebrīvē turētu putnu saslimšanu novietnē.

8. Dienests 24 stundu laikā pēc tam, kad apstiprināts primārais slimības uzliesmojums novietnē, kautuves telpās, transportlīdzekļu kravas nodalījumā, karantīnas telpās vai karantīnas centrā, robežkontroles punktā vai laboratorijas vivārijā telpās vai konstatēts primārs slimības uzliesmojums savvaļas putnu populācijā, par to ziņo Eiropas Komisijai, citām Eiropas Savienības dalībvalstīm un Eiropas Ekonomikas zonas valstīm, izmantojot elektronisko infekcijas slimību paziņošanas sistēmu. Ziņojumā (rakstiski un elektroniski) iekļauj:

8.1. informācijas paziņošanas datumu;

8.2. informācijas paziņošanas laiku;

8.3. norādi par slimības konstatēšanu Latvijā;

8.4. slimības nosaukumu un slimības izraisītāja tipu un apakštipu, ja tas ir noteikts;

8.5. slimības uzliesmojumu vai gadījumu skaitu, kā arī pozitīvo laboratorisko izmeklējumu skaitu;

8.6. slimības uzliesmojuma tipu;

8.7. citu ar primāro slimības uzliesmojumu saistīto slimības uzliesmojumu skaitu;

8.8. slimības uzliesmojuma ģeogrāfisko atrašanās vietu un reģionu;

8.9. citus reģionus, kuri pakļauti ierobežojumiem;

8.10. datumu, kurā slimības diagnoze ir oficiāli apstiprināta, un slimības oficiālās apstiprināšanas metodi;

8.11. datumu, kurā radušās aizdomas par putnu saslimšanu;

8.12. pirmās inficēšanās novērtēšanas datumu;

8.13. slimības izcelsmi, ja to iespējams noteikt;

8.14. veiktos slimības kontroles pasākumus.

9. Dienests papildus šo noteikumu 8.punktā minētajai informācijai nosūta Eiropas Komisijai, Eiropas Savienības dalībvalstīm un Eiropas Ekonomikas zonas valstīm par slimības radītajām sekām novietnē, kautuves telpās, transportlīdzekļu kravas nodalījumā, karantīnas telpās vai karantīnas centrā, robežkontroles punktā vai laboratorijas vivārijā telpās, kā arī savvaļas putnu populācijā (ja noticis primārs slimības uzliesmojums) šādas ziņas:

9.1. putnu skaits pa sugām slimības skartajā vietā;

9.2. mirušo putnu skaits pa sugām un kategorijām (audzēšanai, nobarošanai, kaušanai vai citiem mērķiem paredzēti putni);

9.3. to putnu skaits pa kategorijām, kuriem ir apstiprināta saslimšana, un mirstības pakāpe;

9.4. nogalināto putnu skaits slimības skartajā vietā;

9.5. iznīcināmo putnu liķu skaits;

9.6. attālums no slimības uzliesmojuma vietas līdz tuvākajai mājputnu vai citu nebrīvē turētu putnu komerciāla rakstura novietnei;

9.7. inficēto vai mirušo putnu izcelsmes vieta.

10. Pēc sekundāra slimības uzliesmojuma novietnē vai sekundāra slimības gadījuma savvaļas putnu populācijā dienests katru nedēļu pirmajā darbdienā šo noteikumu 8. un 9.punktā minēto informāciju elektroniski nosūta Eiropas Komisijai un Eiropas Savienības dalībvalstīm. Informācijā iekļauj ziņas par iepriekšējo nedēļu līdz svētdienas pusnaktij.

11. Par jebkuru slimības uzliesmojumu vai slimības gadījumu dienests sagatavo un elektroniski nosūta Eiropas Komisijai un Eiropas Savienības dalībvalstīm šādu informāciju:

11.1. datums, kad novietnē esošie mājputni vai citi nebrīvē turēti putni ir nogalināti un iznīcināti;

11.2. nogalināto putnu laboratorisko izmeklējumu rezultāti;

11.3. informācija par izveidoto kontroles sistēmu un pasākumi dzīvnieku pārvietošanās kontroles īstenošanai;

11.4. slimības iespējamā izcelsmes vieta;

11.5. slimības izraisītāja ģenētiskās tipizācijas rezultāti, ja ir bijis primārs slimības uzliesmojums vai putnu saslimšana ir konstatēta kautuvē vai transportlīdzeklī;

11.6. ja putni ir nogalināti kontaktnovietnē vai novietnē, kurā ir aizdomas par putnu saslimšanu, papildus norāda:

11.6.1. putnu nogalināšanas datumu, nogalināto putnu skaitu pa kategorijām (audzēšanai, nobarošanai, kaušanai vai citiem mērķiem paredzēti dzīvnieki) un novietni, kurā putni tika nogalināti. Ja putni kontaktnovietnē netiek nogalināti, norāda iemeslu;

11.6.2. epizootoloģisko saikni starp slimības uzliesmojumu un katru kontaktnovietni, slimības izraisītāja pārnesšanas iespējas, kas sekmē slimības izplatīšanos no slimības izcelsmes avota uz kontaktnovietnēm;

11.6.3. laboratorisko izmeklējumu rezultātus par novietnē esošajiem putniem un nogalinātajiem putniem.

12. Dienests nekavējoties ziņo Eiropas Komisijai, ja robežkontroles punktā, karantīnas telpās vai centrā slimība tiek konstatēta mājputniem, citiem nebrīvē turētiem putniem vai tā ir konstatēta šo putnu produktos, ko Kopienas teritorijā ievie no trešajām valstīm, kā arī informē par veiktajiem pasākumiem.

13. Ja konstatēts, ka slimība var pāriet no putniem uz cilvēkiem, dienests 24 stundu laikā paziņo par to Eiropas Komisijai un Eiropas Savienības dalībvalstīm, kā arī informē par nopietniem draudiem cilvēku veselībai.

14. Dienests kontrolē slimību zīdītājiem un par uzraudzības rezultātiem ziņo Eiropas Komisijai.

15. Ja ir profesionāli pamatotas aizdomas par slimību vai konstatēts slimības gadījums vai uzliesmojums:

15.1. dienests nekavējoties informē par to valsts aģentūru "Sabiedrības veselības aģentūra";

- 15.2. dienests sadarbībā ar valsts aģentūru "Sabiedrības veselības aģentūra" nodrošina savstarpēju informācijas apmaiņu par slimības izplatību un ar to saistīto draudu pakāpi, kā arī par briesmām cilvēku veselībai, to pakāpi un analīzi;
- 15.3. valsts aģentūra "Sabiedrības veselības aģentūra" veic slimības epidemioloģisko uzraudzību cilvēkiem un organizē pretepidēmijas pasākumus atbilstoši Epidemioloģiskās drošības likumam;
- 15.4. valsts aģentūra "Sabiedrības veselības aģentūra" nekavējoties informē dienestu, ja slimību konstatē cilvēkiem.
16. Slimības efektīvai apkarošanai dienests izstrādā rīcības plānu. Dienests rīcības plānu iesniedz izskatīšanai un apstiprināšanai Eiropas Komisijā un pēc pozitīva saskaņojuma saņemšanas rīcības plānu publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Rīcības plānu atjauno un atkārtoti saskaņo ar Eiropas Komisiju ik pēc pieciem gadiem.
17. Dienests izveido šo noteikumu 19.punktā minēto ekspertu grupu. Ekspertu grupa palīdz dienestam veikt epizootoloģiskos pētījumus, noteikt paraugu ņemšanas kārtību laboratoriskajiem izmeklējumiem, organizē paraugu testēšanu un interpretē laboratorisko izmeklējumu rezultātus, kā arī piedalās slimības apkarošanas pasākumos. Epizootoloģiskajos pētījumos iegūst šādu informāciju:
- 17.1. slimības klātbūtnes ilgums novietnē vai citās telpās;
- 17.2. iespējamais slimības izcelsmes avots;
- 17.3. visas kontaktnovietnes;
- 17.4. mājputnu un citu nebrīvē turētu putnu, zīdītāju, kā arī personu, transportlīdzekļu vai jebkādu materiālu kustība vai cits veids, kas ir iespējamais slimības vīrusa izplatīšanās cēlonis.
18. Ja epizootoloģiskajā izmeklēšanā konstatēts, ka slimība var tikt pārnesta no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm uz Latviju un attiecīgi izplatīties citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, dienests informē par to Eiropas Komisiju un citas Eiropas Savienības dalībvalstis.
19. Dienests izveido ekspertu grupu. Tās sastāvā iekļauj epizootologus, epidemiologus, veterināros zinātniekus, biologus, virusologus, speciālistus vides drošības jautājumos, kā arī citas personas, kuru kompetence nodrošina šajos noteikumos noteikto prasību izpildi.
20. Pēc slimības uzliesmojuma iesaistīto iestāžu, dienesta, Valsts darba inspekcijas, Valsts meža dienesta amatpersonas, kuras plāno, koordinē un uzrauga slimības apkarošanas pasākumus, valstī organizē centrālo vienību un teritoriālās vienības. Centrālā vienība vada un uzrauga teritoriālās vienības un nosaka to uzdevumus.
21. Slimības apkarošanas kampaņas laikā rīcības plānā norāda teritoriālo vienību atrašanās vietu, personāla sarakstu un tā izmitināšanas iespējas, kā arī to organizāciju sarakstu, kuras izmitina teritoriālo vienību personālu. Teritoriālās vienības apgādā ar ierīcēm, vadības sistēmām, sakaru līnijām un informācijas pārraides ierīcēm.
22. Teritoriālās vienības uzdevumus veic sadarbībā ar centrālo vienību, nodrošinot saskaņotu rīcību, lai slimības uzliesmojuma gadījumā nodrošinātu ātru šajos noteikumos minēto prasību īstenošanu.
23. Teritoriālajām vienībām nepieciešams atbilstošs personāls, ierīces un aprīkojums, skaidra vadības struktūra un efektīva pārvalde, lai garantētu ātru to pasākumu īstenošanu, kuri attiecas uz epizootoloģisko izmeklēšanu, vides aizsardzību, dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktu pārstrādi, norobežoto zonu uzraudzību, potenciāli slimu un potenciāli inficētu dzīvū putnu un potenciāli inficētu putnu izcelsmes produktu konstatēšanu, putnu labturību,